

Tân Định của tôi

Chả hiểu tại sao, nhưng hễ cứ nghe ai nhắc hoặc nói đến hai chữ Tân Định là tôi lại thấy lòng nao nao, xúc động một cách kỳ lạ. Không kèm được. Chỉ mới nghe đến hai chữ Tân Định không thôi là đã thấy cả một quãng đời thơ ấu thần tiên như hiện ra trước mắt với biết bao kỷ niệm vui buồn thân yêu, cả một thời mới lớn vô tư đầy mơ với mộng, và cũng cả... một thời “đổi đời” khốn đốn chật vật lúc nào cũng chỉ nghĩ đến cái ăn, cái mặc....

*Bao nhiêu kỷ niệm ngày xưa đó
Đầy ắp trong tôi dìm hơi thở
Sắp xếp làm sao những mến thương
Cho tròn nỗi nhớ khung trời cũ.*

Đã ở Saigon, ai mà chả biết hoặc chưa từng đi ngang qua nhà thờ Tân Định? Qua Hai Bà Trưng, con đường chính nối liền Phú Nhuận và... cứ thế đi thẳng tắp lên phố? Đi thẳng ra chỗ tượng đức Trần Hưng Đạo ở bến Bạch Đằng, giang sơn của Hải Quân, thì có lẽ chính xác hơn, nhưng phố Catinat và Bonard cũng đã nằm lẫn quần gần đâu đấy, chỉ cách có vài bước.

Cái đất Tân Định của tôi có nhiều... thứ nổi tiếng lắm nhé. Rất rất nhiều thứ. Những nhân vật trứ danh của vùng quận nhất Tân Định nói chung, và khu Nhà Thờ (của tôi) nói riêng, thì... ối thôi hằng hà vô số, nhớ sao cho hết, và kể sao cho xuể? Một thí dụ nôm na thôi, tầm thường thôi, nhưng chắc chắn sẽ còn rất nhiều người vào lứa tuổi sồn sồn như tôi khó mà quên cho được... Chú Hòa (còn được gọi một cách thân mật là Chí Hòa) có cái xe đẩy bán sirop đá bào ở đầu cái hẻm đối diện với nhà thờ Tân Định. Những buổi trưa nắng gắt mà được sà vào dầm dầm khuấy khuấy một ly “đá nhận” thoang thoang chút mùi chanh muối rồi nhắm nháp từng muỗng đá bào có xịt xịt tí sirop màu xanh màu đỏ, thì cứ gọi là... coi ông mặt trời như... ne pas, đã khát và mát ruột gì đâu!!! Lại nhớ hồi tôi còn đầu tắt mặt tối với cái quán café cóc (sau 75 ấy mà, buôn bán nhì nhằng chỉ mong kiếm đủ tiền đi chợ hằng ngày thôi, có mấy ai mà chẳng phải thế, như tôi, nhỉ?) cũng ở ngay đầu hẻm, đã biết bao lần chú Hòa thương hại “giải vây” cho tôi vay tạm từng cục nước đá BGI để tôi phục vụ bán café “sữa đá” hay “đen đá” cho những người vừa tan lễ nhà thờ ùa vào hàng loạt...khiến tôi lính quỳnh tít

tít pha pha chế chế luôn tay không kịp thở...và cái thứ hàng gì tôi bày bán cũng hết sạch nhanh, chỉ trong nháy mắt, sau những giờ tan lễ ngày chủ nhật.

Cái quán café cóc của tôi thật ra thì... chả có mấy người còn nhớ đến, nhưng nức tiếng lắm lắm cả Saigon lẫn Chợ Lớn là (quán hàng hoang) Café Thu Hương nằm gần ngã tư đèn xanh đèn đỏ Hiền Vương (Mayer cũ và bây giờ hình như là Võ thị Sáu thì phải). Ngày xưa, lúc đang còn trong thời kỳ nhặng nhố... sắp sửa thành người lớn, bọn ghìen ngồi café chúng tôi cứ phân vân không biết phải chọn café Văn Hoa Dakao hay Thu Hương Tân Định để được nghe những bài nhạc ngoại quốc “mới ra lò”, thịnh hành nhất, romatique nhất... Văn Hoa thì nhạc hay, âm thanh hay và có mấy cô caissières yé yé xinh xẻo nhưng café lại chỉ tạm tạm thôi, nên chúng tôi đóng đô Thu Hương thường hơn, và lại những hôm lười đi xa, tôi chỉ việc băng qua đường là đã tới, gần xít.

Gần xít hơn nữa là cái quán bánh xèo Đình Công Tráng, rộn rịp từ xế xế chiều cho đến tối khuya, lúc nào cũng tấp nập người và xe (nghe nói sau gần 40 năm rồi mà đến bây giờ vẫn còn tấp nập xe và người, cả ngày lẫn đêm nữa cơ đấy!). Đi quá thêm vài ba bước nữa là tới cái ngõ hẻm của nghệ sĩ Tùng Lâm, danh tiếng thì... cả nước biết. Tôi thường đi băng tấp ngang cái hẻm này mỗi ngày để ra chợ, cái hẻm đâm thẳng vào hông chợ, đầu hẻm có xe nước mía (pha lẫn với dâu Đà Lạt) của chị Tám, trời thần ơi là ngon, nhất là được uống vào những buổi tối cúp điện. Có lẽ chưa có loại nước uống nào trên thế giới, theo tôi nghĩ, mà vừa rẻ, vừa đã khát, vừa ngon lại vừa bổ như nước mía, nếu đừng để ý đến cái đám nhặng xanh bay vùn vủ trên những xác mía đã được ép lấy nước rồi, cũng như những đản mía chưa ép...

Cứ gì phải ra tận ngoài Hà Nội để mò đến Chả Cá Lã Vọng mới thường thức cho được cái món chả cá thì là chắm mắm tôm? Chả cá Sơn Hải ở ngay ngã ba Lý Trần Quán và Đình Công Tráng (còn gọi là Calmette) mà không ngon ư? Cứ gọi là lịm cả người đi ấy chứ! Và trong cái ngõ hẻm sát kế bên còn có một nhân vật, lúc còn sinh thời, đã từng làm mưa làm gió trong giới điện ảnh hồi đó: tài tử Đoàn Châu Mậu, bố của Tuyền, cô bạn học cùng lớp với tôi ở M.C. và cùng học violon với ông xã nhà tôi ở trường Quốc Gia âm nhạc. Một cô bạn tính tình hiền hậu, lành như cục đất, ai nói gì cũng chỉ ngón ngoẻn cười... Cô bạn này của tôi đã có đạo, trước 75 một chút, cùng với Đức Huy là một Duo khá nổi tiếng trong làng ca nhạc Saigon.

Cha Tr. của giáo xứ Tân Định những năm 70 cũng là một nhân vật được nhắc đến... khá nhiều, nhất là trong giới trẻ. Một thần tượng, một hiện tượng... lạ thì đúng hơn, đáp ứng được cái “máu hippie” của bọn choai choai chúng tôi lúc bấy giờ. Những buổi lễ của Cha, dành riêng cho giới trẻ, lúc nào cũng đông nghẹt!

Bọn con gái chúng tôi mê nhất là bộ râu quai nón của Cha, giọng nói từ tốn “lịm cả hồn” và những bài giảng rất là giản dị và cởi mở, những bài thánh ca soạn theo thể loại mới, nghe mà cứ “ngơ ngẩn cả người”... vì hay! Tôi biết, đã có khối con chiên ghẻ bỗng dưng trở thành... ngoan đạo, chăm chỉ sốt sắng đi lễ nhà thờ không bỏ sót chủ nhật nào, cũng chỉ vì... Cha. Và trong số những con chiên ghẻ đó có tôi.

Sát bên nhà thờ Tân Định là trường Thiên Phước. Ngôi trường đạo này là của các Sơ, chỉ nhận toàn con gái và có một đặc điểm rất dễ thương là bắt các nữ sinh phải mặc đồng phục

váy màu hồng thay vì mặc váy màu xanh nước biển đậm và blouse trắng như các trường đạo khác (Couvent des Oiseaux, Régina Pacis và Régina Mundi... chẳng hạn). Cứ đến giờ tan học là cả khu Tân Định nhộn nhịp hẳn lên với một đàn bướm màu hồng khổng lồ riu rít tủa ra xúm đông xúm đò các gánh hàng rong túc trực sẵn trước cổng trường, trông vui mắt đáo để. Quà vật của vùng Tân Định là có tiếng đấy. Có tiếng là ngon! Mà cũng có tiếng là đắt! Chả thế mà người ta vẫn thường kháo với nhau là “Chợ Tân Định chỉ dành riêng cho những dân nhà giàu, bán toàn hàng “tuyển” nên mắc như quý (?), mà cũng đúng thôi, tiền nào của nấy!” Chả ngoa tí nào sất, thật, dân vùng Tân Định, phần lớn là “có máu mặt” cả mà! Những ngôi nhà lịch sự xinh xắn trong các con hẻm tương đối rộng rãi nếu so với những con hẻm của các vùng khác, và những cửa tiệm khang trang buôn bán sầm uất ngoài mặt đường... đã nói lên rằng thì là... Quận Nhất không phải khi khổng khi không mà được gọi là Quận Nhất, nghĩa là nhất trong các quận của Saigon! Và những lý do để dẫn chứng thì kể đến... mai, mốt cũng chưa hết.

Trước tiên phải kể đến lý do... yên ổn: năm 68 trong trận Mậu Thân, cái đất Tân Định chả suy xuyến một máy may nào, ở đâu nhốn nháo chứ quanh vùng tôi ở vẫn cứ êm ru bà rù. Và kiểm lại trong ký ức, tôi rất ít khi nghe nói tới các băng đảng anh chị xuất thân hay những hành vi phạm pháp xuất phát từ cái xứ Tân Định. Chỉ cần nhiều đó thôi, thế đã đủ là lý do chính đáng hàng đầu để chán vạ dân Saigon... ôm ấp giấc mơ có được “hộ khẩu” trong vùng này chưa nhỉ?

Thế thì văn hóa né? Yếm Yếm thư quán trên đường Trần văn Thạch chắc nhiều người trong giới chữ nghĩa vẫn chưa quên. Còn nữa, đối diện với chợ Tân Định, ngay đầu cái xóm sát với nhà thuốc bắc Kim Khuê (có trưng một ông hổ to thật to, và thật, đứng chinh ình trong tiệm) là chỗ cho mượn sách với một kho truyện phong phú... không thể tả được! Trên thì giới dưới thì sách, thôi thì không thiếu một thể loại hay tác giả danh tiếng nào. Những Văn Bình Z.28, “Lửa cháy Thành Phiên Ngung”, “Thủy Hử” hay Kim Dung hay Duyên Anh hay lan Fleming...v.v., đã góp cái vốn kiến thức cho biết bao già trẻ lớn bé không chỉ vùng Tân Định. Còn giới văn nghệ sĩ tụ tập trong vùng này thì đông vô số kể. Nào là nữ ca sĩ Bạch Quyên và Tuyết Mai của những năm “hồi đó lâu lắm rồi”, nào là nữ diễn viên kịch Mỹ Chi, nào là nữ sĩ Nguyệt Hồ nổi tiếng như cồn nhờ tài bói bài tây... Nói chi đâu xa, cũng vào đầu những năm 60, ngay trong cái ngõ trước cửa Nhà Thờ của tôi, ông hàng xóm soạn giả Hoàng Khâm là... số dzách trong làng cải lương. Mỗi tối khuya mà thấy ông bách bộ đi tới rồi lại đi lui, phía bên kia đường nhà thờ, để vắt tim nặn óc viết kịch bản dựng tuồng cho các gánh hát (hạng nhất thôi đấy nhé) là thiên hạ xung quanh nhìn bằng con mắt ngưỡng mộ ghê lắm.

Hiệu uốn tóc Mô-Đéc (dấu sắc) sát bên vách hiệu thuốc tây của nhà tôi cũng được các tài tử giai nhân của cả Saigon tận tình chiêu cố. Cô em Lin Dí làm chủ tiệm này còn bà chị Lin Chế có thêm một tiệm nữa, cũng tên Mô-Đéc nhưng nằm trên phố, đường Lê Lợi. Hai tiệm này lúc nào cũng đông nghẹt, nhất là vào những mùa Noel hay Tết, để thường khách đến “làm đầu” phải chờ đến cả tiếng đồng hồ mới được phục vụ. Chú Cóong, chú Cai... có những bàn tay bằng vàng, được các bà các cô “tán tiu” nhiều nhất. Cứ vào đây là khắc biết hết tuốt tuột những chuyện “trong nhà ngoài phố” của... cả nước, bảo đảm!

Chỉ cách nhau chưa đầy ba phút đi bộ, mà cái phố của tôi có đến hai rạp ciné. Bên hông chợ là rạp Mô-Đec (dấu nặng), và mặt trước của chợ là rạp Kinh Thành. Hai rạp này thay phiên nhau chiếu những phim Ấn Độ và cao bồi hay ra phết, thỉnh thoảng để thay đổi không

khí lại mời các gánh Cải Lương hay Hồ Quảng về trình diễn, làm nghẽn cứng cả xe cộ lưu thông vào những giờ sắp mở màn hay văn tuồng.

Đấy là những dẫn chứng (mê ly chưa?), liên quan đến “cái đầu”, mà tôi chỉ đại khái sơ qua thôi. Còn “cái bụng” ư? Hai con đường Hiền Vương và Pasteur với một dãy các hàng phở, món quốc hồn quốc túy vang danh khắp năm châu bốn biển, chả là cái nôi của nền văn hóa ẩm thực của nước Việt Nam đó sao? Dân sành sỏi chỉ ăn phở thịt bò ở Pasteur và phở gà trên đường Hiền Vương. Và Phở Pasteur đã trở thành bảng hiệu của vô số tiệm Phở, điển hình là ở Boston bên Mỹ, của Mr. Lê D. Tiệm bán giò chả Bạch Ngọc và Phú Hương, cũng trên đường Hiền Vương thì... lọ là phải ngon, nổi tiếng quá xá trời là ngon không đâu bằng.

Gì nữa? À, cái quán điểm tâm cơm tấm bì, gần bên trường dạy lái xe hơi của ông nghị sĩ Huyền, cũng vẫn trên đường Hiền Vương, không thể không góp phần vào “nghệ thuật ăn uống” của vùng Tân Định. Cô Mỹ Trinh của quán này bây giờ lại góp phần vào nền kịch nghệ hải ngoại bên Mỹ nữa đấy.

Và nhắc đến tiệm hòm Tobia thì không ai là không biết. Không chỉ nổi tiếng ở Việt Nam mà thôi, tôi đã thấy bảng hiệu Tobia ở miền Nam Cali nữa cơ. Hình như bây giờ nằm trên đường Newland street của thành phố Westminster, gần nhà hàng Sea Food Cove thì phải (trước đó thì trên đường Edinger?) Không biết tiệm bán hòm này có liên hệ gì với vợ chồng Bùi và Cathy Tobia Tân Định, những người vẫn hay ngồi cùng... chiếu với vợ chồng tôi vào những ngày cuối tuần, hồi còn ở bên nhà?

Những “tai to mặt lớn” cũng không thiếu, khét tiếng nhất phải kể đến ngài “Th. đen” với chiếc Ca-ma-rô độc nhất vô nhị, luych vô cùng, nhất xứ, vào những năm đầu 70. Đối diện với tư dinh (bên trong cũng luych không kém, sau 75 trở thành trường Mẫu giáo) của ông vua điện lạnh này là tiệm Trinh ´ shoes. Một biệt danh lẫy lừng trong giới ăn mặc thời trang của Saigon, Hảo Trinh ´ shoes, giới trẻ “xịn” thời đó ai mà chẳng biết?

Sở dĩ nói vòng vo, nhắc nhở tùm lum là tại vì... nhớ quá đấy mà. Chả là đêm qua nằm mơ, tôi thấy tôi đang đi chợ hoa, những ngày giáp Tết, ở bên nhà, ở Tân Định, ở trước cái cửa hàng Pharmacie nhà tôi. Tự dưng thấy quặn ruột nhớ nhà, nhớ Tân Định, nhớ cái không khí tấp nập không có chỗ len chân trên những ngã đường xung quanh nhà thờ vào những đêm Noel, nhớ cái tíu tít rộn rịp mua sắm của những ngày sắp Tết, nhớ lung tung, nhớ đủ thứ, nhớ ơi là nhớ, nhớ quay nhớ quắt, nhớ chín ruột chín gan, ...nhớ quá lắm, Tân Định của tôi ơi!!!

Trong chuyến Mỹ du mới đây, gần hai tháng trước, tôi như tìm thấy lại được một phần nào cái hồn của quê hương tôi trên xứ người. Đứng giữa khu Phước Lộc Thọ, bên tai nghe ríu rít đủ các thứ tiếng miền Trung Nam Bắc, trước mặt và xung quanh chỉ toàn những khuôn mặt của người cùng xứ sở, tôi thấy nỗi buồn tha hương với đi rất rất nhiều. Và dường như tôi hít thở được mùi vị của quê hương tôi đâu đây, trên những bảng hiệu đề chữ Việt, qua những món ăn thức uống thuần túy của dân tộc tôi, và có đôi lúc tôi đã thoáng gặp lại cái khu Tân Định ngày xưa của tôi, ẩn hiện, bàng bạc, ngay trong khu thương xá này, cách nửa vòng trái đất chứ không phải ở trong lòng nước Việt Nam.

Tôi đi để lại đường xưa
Cùng bao kỷ niệm nắng mưa bên đời
Ai về Tân Định xóm tôi
Cho tôi nhắn nhủ đôi lời nhớ thương
Xa rồi những sáng mù sương
Hoàng hôn nhạt nắng giáo đường thánh ca
Tôi quỳ hồn bỗng mưa sa
Nhìn lên tượng Chúa, xót xa phận mình.

Bích Vân

(giữa tháng Tám 2004)

Nguồn: http://ykhoahuehaingoi.com/ky/k_TANDINHCUATOI_BICHVAN.html

www.vietnamvanhien.org

An Lạc & Tự Chủ

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN ONLINE VỚI HƠN 10700 TÁC PHẨM